

PUNT DE VISTA

ATEISME

Acabo de llegir el volum 9.^a de la Biblioteca de R.T.V., titulat «Ateisme avui», de P. José Miguel Pero-Sanz Elorz, i penso que potser valdria la pena de fer-ne una mica de resum, malgrat que el llibre sigui ja molt esquematitzat. El tema és viu i palpitant dins la nostra societat.

Comença el P. Pero-Sanz deixant molt clarament explicat que la realitat de l'existència de Déu no pateix gens ni mica perquè els homes la neguin. Déu no necessita l'acceptació de la humanitat per ésser Déu. Déu és el que Es, independentment de què nosaltres el necessitem, l'odiem, l'estimem o el neguem.

Segonament senyala l'autor la manca d'informació sobre l'ateisme en les Sagrades Escriures, on per altra banda es troben reflexades totes les passions i els vicis humans; en canvi trobem que la Bíblia ens parla molt d'idolatries. Aleshores, cal interpretar que l'ateisme no deixa d'ésser una idolatria més. L'explicació és senzilla: El que caracteritza la naturalesa humana, és tenir quelcom superior a ella que la treu d'obrar purament per instint, com fan els animals. A la vida de qualsevol persona existeix com una meta, un guia, o un nord, davant del qual sacrifica i sotmet les altres coses. Aquest nord, aquest Absolut, correspon a Déu, que és per si l'únic Absolut, principi i fi de tota vida. Doncs bé, l'ateu, és aquella persona, l'Absolut de la qual no és Déu, sinó una altra realitat (amor, patriotisme, passions), que situa per damunt de qualsevol cosa, i a la qual rendeix homenatge de déu. Així doncs no hi ha ningú que sigui un sense-déu, un ateu, sinó que és un fals déu, el qual per a ell ocupa el lloc primer. Bé, aquesta és la conclusió que s'apunta en el llibre. Jo estic molt lluny de poder contradir el criteri d'una autoritat en la matèria, com és el P. Pero-Sanz; però sí que faria la diferència entre l'home que nega l'existència de Déu, i viu per demostrar la raó de la seva «no creença», treballant-la i postulant-la: aquest és l'ateu; i aquell que inconscient de la seva pròpia situació, viu adorant els seus petits absoluts: aquest és l'idolatra.

El mateix P. Pero-Sanz, diu més endavant que l'ídol, l'absolut, quasi mai desplaça l'original, sinó que neix quan manca aquest. Entre la pèrdua de l'original, i el naixement de l'ídol, hi ha el lloc de l'ateu, l'home sense Déu.

L'autor després analitza els diversos ateismes moderns: Naturalisme, existencialisme, neopositivisme, progrés científic, psicoanàlisi (?), postures totes elles molt lligades a corrents filosòfics moderns (que no m'atreveixo a comentar massa a fons), però basades, unes en el domini que ha assolit l'home sobre el món; altres en el dubte de tot i tothom; en l'establiment d'un ordre social perfecte, etc... i totes elles amb la particularitat que posen com a base la negació de l'existència de Déu, però en canvi, es preocupen ben poc de provar la seva afirmació.

Potser entre tots aquests corrents, caldria senyalar especialment el marxisme, per la seva importància actual, i per la manera com guanya adeptes, inclús dintre les societats cristianes. El marxisme presenta l'home com un punt final de la matèria en evolució, damunt del qual no hi ha res més: Ni Déu ni moral. El destí humà és aconseguir la felicitat en la terra, mitjançant el treball, que converteix l'home en creador, en Déu.

El marxisme refusa tota idea religiosa, perquè en afirmar que la tasca de l'home està a la terra, qualsevol altra cosa que sigui celestial, o millor dit, supra-terrenal, li fa perdre temps, el distreu de la seva productivitat, i el fa un estafador dels seus camarades, en disposar d'un temps que no és d'ell, sinó de la comunitat.

Però per altra part, la seva línia d'acció, el seu programa d'igualtat, el fan atractiu per a molts, sobretot per als joves, amb ganes de treballar. Bé, però aquest és ja un altre tema.

Després es presenten les causes que poden portar a l'ateisme. Jo aquí, també distingiria entre l'ateisme de masses, que es dona en molts pobles i en molts homes per la seva situació política, i l'ateisme nascut després d'una crisi personal.

Quant al primer, crec recordar haver llegit una frase que deia més o menys així: «L'ateisme de masses, no és la decisió presa després de pensar un problema teològic o doctrinal, sinó el resultat d'una indiferència, o por a pensar, que s'inculca a la massa, envoltada i afalagada pels propis èxits, la tècnica, i l'avenç científic».

En aquest aspecte, el progrés tècnic i científic es pot considerar com una causa de l'ateisme, quant que dona als homes la supremacia en una sèrie de matèries que domina i

manipula al seu aire, conferint-li així la categoria de déu, rei del seu univers de laboratori.

I darrerament, arribem a l'ateisme de personal negació de Déu, que és el que més fàcilment podem copsar entre nosaltres, i fins i tot, el que ens pot fer prendre més consciència del problema. Doncs sembla que sensibilitza més aquesta negació de Déu, aquí a casa nostra, que no pas una manifestació de comunistes a la Plaza Roja de Moscú.

L'ateisme personal també té les seves causes; i les seves, sinó justificacions, sí argumentacions que ens el poden fer entenedor. I cal entendre'l.

Continuant amb el llibre, es senyalen dues causes típiques, a més de les múltiples facetes de les mateixes: 1.ª La presència del dolor i la mort en el món. 2.ª L'escàndol que hem donat els anomenats cristians, àdhuc la pròpia Església com a Institució.

L'argument de què si Déu existís no permetria tal o qual cosa, tots l'hem sentit alguna vegada, davant d'una desgràcia o enfermetat. Normalment són simples paraules, dictades per la desesperança del moment, però que poden convertir-se en llavor de dubtes i rences, si troben un camp apropiat, on manqui una veritable formació adulta de la fe, el qual serà en canvi, terreny propici per qualsevol partit o ideologia, que solen disposar d'un programa publicitari força interessant per captar afiliats, quan l'esperit flaqueja, precisament per manca de formació.

En aquest aspecte, jo diria que falta un gran aprofundiment en la fe. Inclús, quan les paraules de desesperança són senzillament paraules, sense cap conseqüència. Romandre en el si del cristianisme és, algunes vegades, el resultat passiu de la comoditat i de les poques ganes de pensar, en comptes de l'acceptació amb extrema llibertat de la voluntat de Déu. Lliures! Tan lliures com per no sentir-nos aferrats a les coses que són massa d'aquest món. Tan lliures de nosaltres mateixos com per acceptar els esdeveniments amb una visió clara del que ha de ser la nostra actuació, i la nostra resposta.

Si tingués d'aparellar dues paraules amb la fe, jo crec que hi posaria amor i llibertat. Llibertat per no ésser esclaus de la nostra pròpia satisfacció, de la situació social, del treball, de la vida tota, i així poder acceptar sense violències ni rancúnies.

Quant a la segona causa de crisi personal apuntada més amunt, ens hauria de fer vergonya, a tots plegats, que ens diguin a la cara, perquè ens ho diuen, que pel testimoni que donem, val més no ser cristià. Si el nostre Déu —ens diuen— és de debò l'únic Déu veritable, el qual ens ha deixat un manament d'amor i germanor, no comprenen com vivim al costat dels interessos, l'egoisme, la violència, l'enveja... Si parlem d'un Regne Celestial de pobresa —ens pregunten— per què l'Església ha estat, i és en molts llocs signe de poder, compromesa amb el poder temporal, no sempre massa clarament? Ens hauria de fer vergonya.

Potser són molts els qui pensen que s'ha d'arreglar primer la Institució, que cal, per tant primer, una intervenció de la jerarquia, i mentrestant van fent.

I és clar que la Institució no és perfecta, i que està plena de pegues, però mentre esperem que el canvi neixi de la jerarquia, potser valdria la pena anar renovellant-nos nosaltres mateixos, que malgrat tot, som Església. I encara que insignificant en el conjunt de la humanitat, el nostre propi canvi és important, perquè cal que ens porti a donar el testimoni que Crist espera de nosaltres envers els germans, i perquè la renovació de les cèl·lules de l'Església que som, provoca, d'immediat, un canvi en el conjunt de l'Església que formem.

El P. Pero-Sanz opina que amb aquesta nostra manera d'obrar tantes vegades equivocada, oferim una imatge falsa de Déu; una caricatura, que és en definitiva, la imatge que neguen els ateus que ens envolten. Així doncs, com no neguen el veritable Déu, tampoc no són ateus veritables.

Jo penso, que dit tot això, la qüestió és canviar el nom. Però no es tracta pas de demostrar «teòricament» que és impossible l'existència d'ateus, sinó que aquests són ídols, etc....

Jo crec que es tracta de prendre consciència de l'existència d'una quantitat molt gran de persones que viuen d'esquena a Déu, i que aquesta constatació no ens pot deixar indiferents, mentre un sol d'ells pugui dir-nos: «Aquest és el teu testimoni? doncs Déu no existeix».

ANA

SANA